

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 8. Juniusban 1792.

Öröm Innep.

Hogy a' mi F. Királyunk I-ső *Ferentz*, a' maga kedves Élete-párjának születése napján, u. m. 6-dikban, Budán meg-koronáztatott legyen, azon örvendetes hirrel a' Kurirok és Staféták már Bétsbe meg-érkeztenek. — Nyomtatásban adattott vala-ki azon rend-tartásról való végezése az Országnek, melly szerint mind az ő Felségek Budai útjok, mind a' Koronázás tzeremoniája tartott, és a' mellyet mi is előre közölvén Olvasóinkal, most az egész útat, és már tudva lévő szokott Koronázás formáját igen rövideden fogjuk le-irni.

Meg-indult vala Bétsből F. Urunk feke e rövid Magyar köntösben Kardason. — El-felejtethetlen emlékezetü néhai édes Anyánk *Maria Theresiának*

mind szivét, mind nevét viselő Kedves Királynénk ugyan azon hintóban fekete Magyar főkötővel, a' 2 nagyobb fő Hertzegekkel edgyütt, Máj. 31-dikén az első éttzaka Győrben, és a' másodikon *Esztergomban* hálván-meg ő Felségek, 2-dikán ezen hónapnak, dél után esék-meg a' pompás bé-menetel *Vöröss Várról*.

Ezen napnak, u. m. 2-dik Juniusnak fel-vir-rattával a' jelen lévő környülállás, a' napnak szépen fel-derült sugárai, az éppen akkor történt Országos *Pesti Vásárra* gyült népet, az Ország gyűlésével ott lévő sokoságot, rész szerint a' Katonaságnak, rész szerint a' *Pesti és Budai Lovas és Gyalog Polgári fegyveres Sergeknek*, de kivált a' *Gála Köntösben Paripákon* sort állott Nemesi-Rendnek tekintete ugy fel-ládzasztotta vala, hogy a' minden nevü és nemü sokoság a' bámulásig tolyong vala. Dél-utánni 1 órakor mind a' *Budai és Pesti lovas és gyalog Polgári fegyveres Sergek*, mind a' Budán lévő *Vasas Regiment*, ezek után a' *Jászkok és Kúnok*, végre a' pompás lovas Nemesség, az Ó-Budán kívül az ő Felségek el-fogadására fel állított Sátorhoz meg-indulának, és érkezének. — Mig ezek történnének, meg-érkezett vala a' F. Király és Királyné *Vörös-Vár*ra (a' fő Hertzegek pedig már ebédre Budára érkeztenek vala) hol a' Státusok Küldöttjei által ő Felségek tiszteltetének, melyre a' Király-is igen kegyelmes beszédet tartván, a' Követek az előbb említett Sátorhoz vissza tértenek. — Minek utánna a' Felségek *Vöröss Várt* ebédeltének volna, délutánni 4 óra után meg indulván, egy néhány Magyar Testörző Tiszteknek és véghetetlen sokaságnak kísérésével 6 órára ezen Sátorhoz meg-érkezének. Itt egy Bibor Bársonnyal bé-vonott asztal mellett ő Felségek, a' Király le-vett Kalpaggal, meg-állapodván, a' fő Püspök a' Nemzet nevében, egy rövid beszédet tartott ő Felségekhez, melyre a' Király-is fontos és Kegyelmes rövidséggel felele. — Mig ezek lennének, a' Budai Sántzokra
ki-sze.

ki-szegzett rettentő ágyuk minden felől menydörög-
ni kezdének, és a' *Vörösvárra* küldött Députáció
elől Buda felé indula. Meg indulának és elől men-
nek vala a' Királyi Lovász Mesterek, a' Státusok
Lovász Mesterei, 's t. A' Királyi *Furirok*, a' Pol-
gári Lovas Sergek, *Jászok*, *Kúnok*, Pest V gyének
gála forma ruhában lévő Lovas Nemes Serge, az
Országnek Külső Renden lévő Státussai, Kamarás-
sai, és az Udvari Tisztek elegyesleg ló háton. —
Ezek után a' Királynak belső Titok Tanátsósi az
Ország Báróival elegyesen lovan. A' Királyi Ud-
varnak fő *Equejse*, az Udvari Szólgák. Itt megyen
vala már lovan a' F. Palatinus a' maga F. Udva-
ri Tanátsósa Gr. *Szapárrival*, és végre ő Felségek
ki-nyilt fedelü Hintóban menvén, a' Magyar Test-
őrző Sereg 's t. követi vala, bé rekeszté pedig ezen
menetel rendjét a' jelen lévő Vasas Regiment. —
Ő Felségek és az Udvariak gyász ruhákban valá-
nak, a' többi pedig mind szines Gálában.

Ekkor megint minden ágyuk, minden haran-
gok, a' sok muzsikák és örvendetes kiáltások ha-
sogatják vala a' levegőt. — El-érkezének ő Fel-
ségek az Ó-Budai 'Sidóktól fel-állított győzedel-
mi Kapukhoz, hol egy felől az öregek, más fe-
lől pedig az ifjak és szűzek álván sort, Koszoru-
kat és virágokat hánynak vala az ő Felségek út-
jába. A' *Rabbi* egy köszönettel szollittá-meg ő Fel-
ségeket, mellyet a' népnek zengő *Vivat* kiáltása
rekeszte-bé.

Az elől menő népnek véghetetlen sokasága meg-
nevekedvén, estvéli 7 óra tályban érkezének ő Fel-
ségek Buda Várának *Bétsi* Kapujához, hol egy
hadi Tiszt a' Vár kóltsát, egy bibor-bársony pár-
nán ő Felségének által adván, ezt a' Monárkha
kezével meg-illette és vizsgálta-adta. A' Vár Kapun

belől állott Buda Várofsának Magistrátusfa, kinek nevében ennek Birája *Soth Antal* Ur egy szép Deák beszéddel köszönté ő Felségeket, mellyre a' Monárkha is igen kegyelmesen felele. Innen az ugy nevezett Ország-háza utzáján, a' *parádé-piatzon* épült győzedelmi-kapu alatt menének ő Felségek a' Királyi Palotájig. Itt várják vala ő Felségeket minden nagyobb és kisebb Püspökök *in Pontificalibus*, az egész Papi rend, az Orzágnak minden Státusai és Rendjei, a' honnan egyenesen az Udvari Kápolnába kisírtetvén *Te Deumot* éneklének, és így vezettetének ő Felségek a' magok szobáikba. — Ezen estve mind a' 2 Város öröm tüzzele vala meg-világosítva. Estve mint egy 10 órakor által mentenek ő Felségek Pestre, a' midön az ezer 's meg ezer *Vivát* kiáltások között alig lehet vala egy-más szovát hallani, és ugyan ezen kiáltások között térének vissza ő Felségek.

Minekelötte az Egri Püspök Ur ő Exc. ájának Felséges Királyunkhoz intézett Orátzióját, mellyet Bétsben közelebbről a' nagy Députáció' alkalmazásával ő Felsége előtt el-mondott, ki-adhatnók, addig Ke gyelmes Királyunknak ezen alkalmazottsággal arra mondani méltóztatott F. feleletét kívántuk közönségessé tenni. Melly is így következik :

„ Grato animo suscipio Invitationem Fidelium Statuum & Ordinum. Properabo Ego in illorum medium: animus meus obitu Patris & Matris aeger, Consolationem quaerit, & illam in Cordibus Dominorum Statuum & Ordinum se inventurum confidit

fidit: eadem mihi cum illis Sors est, vterque amissum Patrem dilectum lugemus. Gauisus sum vehementer locata Dominorum Statuum atque Ordinum in me confidentia, quæ mihi equidem, cognita Nationis nobili indole, quæ sola fiducia capax est, non erat inexpectata; cum ea, quam Intentionum mearum puritas, ejusque conscientia mihi dictat, libertate, dico fidenter: numquam generosam hanc Nationem Suæ in me poenitebit fiduciæ, nullo unquam Me per illam vinci patiar reciprocae fiduciæ genere. Dicant Fidelitates Vestrae suis, dum in illorum medium redierint, Conciuibus, Me Regni Constitutionis futurum Custodem studiosissimum; dicant, Me ita comparatum, vt voluntatem quidem meam semper Leges, animum autem semper candor, ingenuitas, ac fiducia Populi regant. Regina, Coniux mea dilecta, lubenter adnuet Votis Dominorum Statuum & Ordinum: Mihi ipsi volupe erit, nouum hoc arctioris cum Gente nexus videre pignus, vt Soboles, quam mihi Numen supremum largiri dignabitur, non exemplo modo Patris, sed & Matris Instinctu, nobilem hanc Gentem aestimare, atque amare etiam discat. „

Gömör Vármegyéből Május' 16-dikán. — „A' mi *Tiszamellyéki* Évangy. Püspöki Megyénk, e' folyó hónapnak 7 dik napján választott magának Superintendenst *Eperjesen*. Főtiszt. *Esperest Vallaszki* Pál, *Nikolai* Sámuel, és *Kuzmáni* Urak voltak a' Kándidátusok. De az Ekklesiáknak vokasai, már előre majd mind Főtiszt. *Vallaszki* Urra (kit az egész Haza, és Tudós Világ esmér, szép és széles tudományáról) mentenek; mellyet ő észre vévén, nyilvános jelentést tett: hogy ő, az Ekklesiáknak eránta való bizodalját, és hajlandóságát szives hálaadással veszi ugyan; de előre jelenti, hogy ő a' Püspöki hivatalt fel nem vállalja. — Látván az Ekklesiák, meg nem változtatható el-tökélését, ugy voksoltnak, hogy még-is 51 voksok mentek Főtiszt. *Vallaszki* Urra; *Nikolai* Urra pedig 53. T. *Kuzmáni* Urra végre 18. Rendbe vétvén

tetvén tehát mindenek, a' vokсок' ereje szerint, 's kivált mivel Főtisz. *Vallaszki* Ur-is mind által adta Fő T. *Nikolai* Urra a' maga 51 voksait: közönséges tapsolással Fő Tiszt. *Nikolai* Ur, az *Eperjesi* Evang. Ekklesiának érdemes Tót Prédikátora választatott, és még ezen a' napon fel is szenteltetett a' Püspökségre. — Fő Tisz. *Vallaszki* Ur, egy igen hathatós prédikátziót mondott ezen alkalomsággal, a' 'Sid. Lev. 13. v. 17-ből, mellyet a' Püspöki Megye most ki-nyomtattat; T. T. *Kuzmáni* Ur pedig egy Deák Beszédet, a' Püspökségek' eredetéről. A' Fel-szentelést, sok Egyháziak' segittségekkel, Fő T. *Szontág* Ur vitte végbe. „

A' Vargyasi égésről már két ízben-is irtunk vala, de minthogy most erről a' mi leg-hitelesebb *Levelezőnk* által vettünk tudósítást, szóról szóra ide iktatjuk.

Tiprótz-alyáról, Pünköst Havának 24-dikén. — Erdélyben a' Székely Földön, *Bardotz* Széknek a' mint nagy, ugy nevezetes Faluja *Vargyas*, mellyről írja magát a' Mélt. *Dániel* Nemzettség, és a' mellynek lakosai igen betsületes jó emberek, nagy gazdák, hivataljok szerint Lovas és Gyalog Székely Katonák, (ki-vévén a' tisztelettel említett ottani nagy birtoku Urakat) Vallásokra nézve többnyire Unitáriusok. Ebben a' Faluban gyakorta történtenek gonosz gyújtogató kéz által való tűzből esett romlások a' mi időnkben; de soha olyan emlékezetes gyúladás nem esett, mint a' közelebb Sz. György Havának 27-dikén, dél után; melly egy néhány házakat és tsűröket tsak hamar el égette. Mihelyt a' tűz támadott, közönségesen hitték, hogy azt nem más gerjelztette, hanem egy ottani *Székely István* nevű, 2-dik Székely Gyalog Ezered-béli Katonának felesége, *Bontza Jutka*; ki-is a' szomszéd *Száldobos* nevezetű (Savanyu Vizéről híres; mellynél magát orvosoltatta *Bethlen* Gábor, Erdélyi fényes emlékezetű Fejedelem 1629-ben; mint olvashatni *Kemény János*, végre ugyan Erdélyi ne-
veze-

vezetes Fejedelem Historiájában) faluban jobbágy Szüléktől származott. Erre nézve a' vélettetett égető Aszszony, mindjárt vitettetett fogságba az helybéli Hadnagy Urhoz ; de ott nem maradhatott : mert a' szerentsétlen tűz miatt igen meg-búsúlt és háborodott nép közzül némelly ifju emberek, az Hadnagy Urnak sem kérése, sem *protestatioja* által meg nem győzethetvén, onnan el-ragadták, és rúdra kötöztvén a' tűzbe vetették ; a' ki még-is abból valamiképpen egyszer ki-jövén, ismét másodszor belé vetették, melytől meg-is emésztetett. Valaki ezt hallja, nem kétlem, hogy meg-dobban szive, fel-borzad haja, 's álmétkodik elméje, hogy a' Keresztyének között ilyen törvény meg-határozásán kívül való elég-vétel történhetett ; és bizonyos, hogy azon Falunak, mindenek ítélete szerint, igen tisztelséges népe ezt az esetet véghetetlenül szégyenli. De a' kik tselekedték, mentik magokat ezekkel, hogy 1.) Az az Aszszony eleitől fogva igen istentelen, hivalkodó, részeges és gyújtogató volt. 2.) Sok gonofságaiért a' Nemes Regementnél is fogságban nem egyszer tartatott. — 3.) Kérelmét is nyújtotta a' Falu, hogy csak fogságban tartassék az az gonofzra vetemedett személy, a' Falu közönségesen tisztelségesen táplálja 's ruházza. 4.) Mikor a' gyűlés esett, akkor-is nagyon részeg, és így a' rofzizra el-készülve volt. 5.) Maga tulajdon szalma fedelű háza gyúlt-meg ; és hogy ő (menyére is igen neheztelvén) szántszándékkal gyújtotta-meg, abból nyomozhatni, hogy a' maga jobbatska portékáit házából máshová lopogatta 's duggatta-volt. 6.) Mikor ez a' történet lett, akkor azok, kik őtet tűzbe vetették, búsútokban csak nem ezeken kívül voltak. 7.) Ez az Aszszony dolog nélkül élvén nagyobbára, a' kiktől valamit kéregetett, 's nem adtak ; illy forma szókkal fenyegette: *Még adnál, ha lenne mit.* Négy Lovas és 6 Gyalog Katonák vagynak e' miatt *Sepsi Szent Györgyön* fogságban.

*Az Orosz Udvartól a' Lengyelek ellen tétetett had-
izenésnek folytatása.*

„ Ezek az elő számlált belső pusztulások, melyeket a' Lengyel Confederatusok ezen szerentsétlen Országban okoztanak, még nem valának elégségesek: hanem kívülről is igyekeztek a' veszedelmet önnön hazájokra által háritani, az által, hogy ezt az *Orosz birodalommal*, a' magok régi Frigyességekkel, és a' Lengyel Republikának leg-jobb és álhatatosabb barátjával, nyilván való háboru elegyíteni akarták. A' Tsászárnét csak az ő nagy szivósége, és az az ő méjjen bé-látó itélet-tétele, mellyel a' Nemzet közönséges indulatját némellyeknek alacsony mesterkedéseiktől meg-külömböztetni tudta, egyedül tartoztathatta-meg attól az utolsó lépéstől, mellyre szüntelenül ingereltetett. A' mellynek igazságát csak egy néhány történeteknek elő-be-széllése is eléggé meg-világosítja. „

„ Midön az *Ottománi Porta* az *Orosz Udvar* ellen hadat izent, noha már ekkor kezdette a' Lengyeleknek az *Orosz birodalom* ellen való ellenséges indulatja magát mutatni, véghez ment vala mindazáltal az *Oroszok* és *Lengyelek* között az az egyezés, hogy Lengyel Orzágnak némelly Vajdaságain keresztül *Orosz Sergek* által útozhasanak. De azonnal hogy az Ország-gyűlés el-kezdődött, és a' Lengyel Republikának el-törlésére tzelő plánum magát ki-mutatni kezdette, egyszeriben ki-kellett a' Lengyel határból még csak az ott fel-állittatott élés-házaknak őrizetére meg-kivántató kevés *Orosz katonáknak*-is költözni, és nem hogy ujjabb élés-házaknak készítettése engedtetett volna meg, hanem még a' már készen lévőket-is kéntelnittetnek az *Oroszok* a' Republikának határjain kívül hordani. A' *Dnister* vize mellett, melly minden igazságtalanság felett való igazságtalanság, az *Oroszok* számára által költöző eleségeknek vámolására *Mautok* állittattanak-fel, melyek az eleséget a' Lengyeleknek véghetetlen nyeresé-

reségével, az Oroszoknak pedig szörnyű kárával szolgáltatták. Az ilyen tselekedetek nem edgyeznek meg azzal a' tisztelettel, mellyel egymásnak két szomszédos és szövetséges Nemzetek tartoznak. A' Tsászárné Jobbágyain véghez vitetett méltatlanságok olly megszé terjedtenek, hogy némelyek azok között, kik kereskedés végett a' Lengyel határokon belől lévén, mindent a' Nemzetek törvényeik, és az egyezések szerint tselekedtenek, azzal vádoltattanak hamissan, hogy a' földnek népét akarták volna pártolásra indítani. Midőn a' birák ezeket ártatlanoknak kéntelenítettnek szemlélni, kínos vallatások által erőlteték őket arra, hogy magokat bünösöknek lenni vallják, és a' ki-sajtott bünökhöz képpelt rájuk szabott büntetést, kegyetlenül bé-töltötték rajtok. Ez az igazságtalan, nem emberi, és kegyetlen első lépés minden féle nyomozásokra (inquisitiókra) utat nyitott nékiek, mely *inquisitiók* ezen tartománynak Ő-hitü Görög lakosait érdekelték különösön. A' *Percloslavi* Püspök és *Sclucki* Abbás, noha a' Tsászárné jobbágya vala, ezen üldöztetésnek leve egyik áldozatjává. Az ő fő Papi méltóságára, tiszta erköltseire és életembéli szoross reguláira leg-kissebb tekintet sem lévén, gonoszul réa költött bünökkel vádoltatott, el-fogatott, és *Varsóba* hozattatott, a' hól még most-is leg-terhesebb fogságban kinlódik. Egy tseppel sem oltalmaztatott-meg szorossabban a' Nemzetek-törvénye a' Lengyelek Királyi lakó várofsában a' Tsászárné Ministereire nézve-is. Az ő Kápolnájok, melly az ő lakó palotájoknak egy részét tézsi, és a' melly, privilégiált helynek lenni, a' rajta lévő *Orosz tzimerről* meg-ismértetik, erő által bé-törtettvén, abból az Ekklesiának egyik szolgája egy Lengyel Katona által ki-hurtzoltatván, minden ok nélkült ollyan ítélő-szék elejébe vitetett, a' hová éppen nem tartozott. A' Tsászárné Ministerei által ezért kéretett elég-tétel, valami bakatella okért, meg-tagadtatott. Egy szóval az Orosz birodalmat Lengyel Országgal öszve kaptsoló közönséges kötések,

nem csak fontosabb punktumjaikra nézve hágattanak által és tapodtattanak a' földre, hanem a' Tsászárnénak boszszantatása annyira ment, hogy az Orosz birodalommal nyilvánosságos háboruban lévő *Portához*, *Rend-kivül való Követ* küldettetnék, és ez által a' Portának a' Lengyelek részéről *offensiva Alliántzia* ajánlatnék. Sőt még csak a' Tsászárné személyéhez és nagy érdemeihez illő tiszteletet sem tartották-meg ezen Diétán a' Lengyelek, és a' helyett, hogy az e' féle törvénytelenéseknek elejek vétetett volna, a' pártosok fejei által még dicsértetnek azok, kik a' Lengyel Respublikának törvényeit és Constitutióját fel-forgatták.,

„ A' leg-kisebbik ezen meg-bántások között, el-halgtván fokakat, elégséges okúl szolgálhatna a' Tsászárnénak olyan lépéseknek tételére, melyek által magának eleget tétethetne. De éppen nem ezen tzéllal gondolta szükségesnek lenni őket elő számlálni. A' véle született igazságosság nem engedi-meg azt a' Tsászárnénak, hogy az egész Lengyel Nemzetet öszve-zavarja azzal a' részszel, melly a' Tsászárnénak bizodalmaival vissza élt. Sőt meg vagyon az iránt győzöttetve, hogy nagy része a' Nemzetnek nem részese a' Tsászárné és a' Lengyel Respublika ellen *Warsóban* követeltatott dolgokban. Ezen Felséges Fejedelem Afiszony kész a' maga méltán érzett haragját annak a' reménységnek fel áldozni, hogy minden hibás lépéseket egy ujjanon öszve gyűlendő Ország-gyűlés által megjobbítani fog szemlélni, a' melly Ország-gyűlés az elejébe adatott *Instrućiokhoz*, és az Orzágnak változhatatlan törvényeihez hűségesebb fogna maradni mint ez, a' melly a' maga törvénnel ellenkező gondolatait, azon tselekedetei finór-mértékévétette, mellyeket minden törvényeknek meg-vetésével el-követett. „

„ De ámbár a' Tsászárné tulajdon maga meg-bántatásával ne gondollyon is, nem lehet mindazáltal azon panaszok iránt érzéketlen, mellyekkel
fok

fok fő-születésű, nagy rangu, és hazafi-virtusai-
ról esmeretes Lengyelek hozzája folyamodtanak.
Ezek a' magok hazájoknak meg-szabadittására, 's
régii szabadságoknak visszafizá szerzésére tzelezó buz-
góságok által felgyúladván, egy olyan *Confede-*
rationak fel-állittására állottanak öszve, melly a'
Varsóban lévő törvéntelen Confederáció által szer-
zett veszedelmet és szerentsétlenséget fogja a' ha-
záról el-fordítani igvekezni. Ezek a' magok tzele-
lyokra való előség ittetés végett a' Tsálszárnéhoz
folyamodtanak, ki-is nékiek ez iránt, a' Lengyel
Respublikához viseltető barátságából ígéretet té-
vén, ez által gondollya, hogy Lengyel Országgal
való egyezésének leg-jobban eleget tészzen. „

„Ezen ígéretének bé-töltése végett parantso-
latot adatott a' Tsálszárné maga némelley Sergeinek
a' Respublika tartományaiiba való bé-szállásra: de
a' melly Sergek ide, mint barátok, a' Respublika
ujjászületésének, és el-veszett julsai 's szabadsága
visszafizá-szerzésének munkálódására fognak bé-szál-
lani. Mind azok, kik ezen Sergeket barátjaiknak
tartják, minden meg-bántatásoknak el-felejtésén ki-
vül, segittséget nyernek, személlyek bátorságba lé-
szzen, és tulajdonnyaik oltalmaztatni fog. A' Fel-
séges Monárkháné hízeldedik magának azzal, hogy
minden hazáját igazán szerető Lengyel, ezen Mo-
nárkhánének tselekedetét betsülleni, és az ő igyeke-
zetét szivből és lélekből elő segilleni fogja; melly-
nek tzeillya egyedül a' Respublika azon szabadsá-
gának, julsainak és Constitutiojának visszafizá-állitá-
sa, mellyeket a' 3-dik *Májusi* ugy nevezett Confti-
tutio semmivé tett. Ez által a' magok tulajdon jo-
vokat fogják a' Lengyelek elő mozdítani. Ha pe-
dig valakit azon le-tett hit miatt való félelme aka-
dályoztatna, mellyet ő belőlle, a' meg-tsalattatás,
a' hatalom, vagy a' les-hányások fajtooltanak-ki,
gondollya-meg az illyen azt, hogy tsak az az es-
küvés igaz és szent, mely ötet a' Respublikai Ural-
kodás formájának, melly alatt születtetett, tulaj-
don életével való oltalmazására kötelezi, és ötet
a'

a' kevés idővel ez előtt le-tett hite aloll, tsak ezen régi esküvésének meg-ujjítása oldozhatja-fel. Ha pedig némellyek olyan vakmerők és vakok lenni tanálnának, kik a' magok vizszás útjokon megmaradván, magokat a' Tsászárné jó tzélljának, és a' magok hazájokfiai hasznos igyekezeteiknek ellenébe szegeznek, az illyenek a' rajtok történendő szerentsétlenséget és keménységet magoknak tulajdonittsák, minthogy ezen roszizakat magokról, igaz és késedelem nélkül való meg-térés által elkerülni, tsak önnön magoktól függött. „

„ A' nevét ide alább fel-irt rendkívül való Követnek és Ministernek, kire ezen *jelentő irásnak* által adása bizatott, vagyon még a' maga Tsászárnéjától az a' parantsolatja - is, hogy a' Lengyel Nemzetet a' Tsászárné nagy és jó - szivüségébe való álhatatos bizodalomra 's a' t. hívja és serkentse 's a' t. — *Bulgakov Jákob*, 1792. Máj. 18 dikán. *Warsóban.* „

Midön a' Lengyel Diétán az Orosz Tsászárnének ezen *Manifestuma* fel-olvastatott, a' Lengyel Király-is tartott mindjárt ez után egy közönséges olvasásra valósággal érdemes beszédet: de ezzel most nem szolgálhattunk.

Austriai Belgiumnak bölts fő Kormányozó Hertzege és Hertzeg - aszszonya ezen Frantzia háborúnak kezdetekor egy atyai intésekkel tellyes irást tétettenek vala a' lakosok között közönségsé. Ezt a' Magyar Kurír is meg - küldötte vólt a' maga olvasóinak. Az után a' jól gondolkodó Belgáknak nevekben-is jött világ eleibe egy olyan leg tisztább hazafiui indulatokkal tellyes irás, mely lehetetlen, hogy még a' békételenkedők közzül - is sokaknak szivekre nem hatott, és őket jobb útra nem térítette vólna. Ezen irás így következik.

A' Belgáknak a' Királyi Táborhoz való szavai.
Apr. 29 dikén 1792-ben.

„ A' Fejedelem szoll és az ő hatalmas szava minden mi meg-hasonlásunknak tsiráját, az éret-

éretlen ítéleteknek pestisét, és a' részre-hajlásnak veszelmes mérget egy szempillantásban ki-oltja. *Royálisták! Patrioták! és Vonkisták!* mi minyájon egyek vagyunk. Egy hazánk közös haszna kötött bennünket öszve, és a' háborut hirdető szavak a' mi különböző gondolkodásink *Cháosából* egyelségét hívják elő, és a' *Cæsar Safsára* mutatván, ezt jelentik annak az edgyetlen egy közép-pontnak lenni, melly körül minden Belgák magokat egyesithetik. Oltalmazzuk közönséges erővel inkább, hogy sem költsönösön pusztítsuk egymást. Jaj annak, a' kire a' Revolútió fekéjje el-ragadván, a' közönséges rendnek meg bontására tenné kezét. Hidgyetek nekünk, hogy ez ennek, utolsó bűnös tselekedete fog lenni. Mi nem vagyunk olyan gondolattal és abban az állapotban, hogy a' magunk hasznát a' tiétektől el akarnók valóztani. Ugyan azon egy Királynak született jobbágyi lévén, bizonyosságai fogunk a' ti tselekedeteiteknek lenni, nyomoruságaitokban részesülünk, Fatumaitokból veletek osztozunk, veletek együtt élünk-halunk. Ha gyanussá igyekezik valaki benneteket tenni, döfjetekek néki - - ez a' ti ellenségeitek - - és ez a' miénk is.

„ Tudjuk hogy a' mi városainkban igen sok Frantziák tanáltatnak olyanok, kik azon veszedelmeket véllünk-is meg kívánnyák éreztetni, mellyeknek magok már áldozatjává váltanak: de nem sok idő múlva ki fogja nekünk *Bourbonnak* (talám inkább lehetne mondani: a' Magyarok és Tsehek Királynának) Zászloja, a' minden jó emberek öszve egyesedésének jelével mutatni azókat, kiket nekünk magunk közzül, az ő veszedelmességéért, ki kell talzítani. Egyéb aránt mit-is adhatna nekünk Frantzia Ország a' leg-jobb Király helyett, adófizetésnél és ezer Tyrannusoknál egyebet? Ő nekünk a' maga Dekretomit ajánlja, holott mi tudjuk, hogy azok még eddig-elé nem egyebek, hanem a' leg-nagyobb gonolzságoknak és mások elnyomásának valának elzközei. Ő nekünk a' ma

ga törvényeit ditséri, pedig ezek a' leg-nagyobb bűnöknek és Tyrannuságnak műhelyében készültek, és a' tulajdonosoknak egy részét a' hazából ki-kergetvén, a' többeket a' ragadozók jármának magokat alája adni kénytelenítettik. Ő nekünk a' maga Vallását ajánlja, melly semmi nem egyéb, hanem egy társaságtalan, az Ekklesiától el-szakadott *Sekta*, melly a' Virtust el-nyomja, a' bűnt betsüllyi, és a' gyilkosokat az Oltárra állítja. „

„ Ő nekünk békeiséget ígér: azonban maga három esztendőktől fogva kinlódik a' legkedvetlenebb törvénytelenések között. Bennünket a' mi tulajdonunk iránt akar bizonyossá tenni: 's azonban a' maga kebelében semmi tulajdonnal nem gondol senki. A' mi örökös Jussainkért akar kezesiséget vállalni, midőn maga semmi just sem esmér, sőt midőn maga arról-is le mond, hogy ő, az egész világon a' légyen, a' mi vólt, u. m. a' leg-virágzóbb *Monárkhia*. De minket nem fognak az ő ígéretei meg-vakítani. „

„ Ezen ő ígéretei hasonlítanak egy olyan Bankérótnak ígéreteihez, a' ki a' maga foglalatosságait folytatni nem tudván, a' másénak akar rendet szabni. Az e' féle tsábitásnak eszközei, egy hideg vérű, bölts, és mindent meg-fontoló Nemzet előtt igen erőtlének. Sőt még csak a' mi nagyra néző indulatunk is erősen meg-bántatik már azzal-is, hogy ezen tsábitásoknak el fogadására elég bolondoknak és ostobáknak tartattatunk. — Nekünk a' mi jussaink gyakorolhatására és szabadságunk fenn tartására máshoz segítségül folyamodni nintszen szükségünk. Mi ezen segítséget magunk által, és csak azon igaz és Felséges Fejedelemhez való hiveségünkért várhatjuk, kinek gondosága és szeretete a' maga népeinek bóldogságán és szerentséjén kívül, semmi egyéb szerentsét és bóldogságot nem ismér. Ezen népes Familiának Gyermekai! Németek! Ausíriaiak! Magyarok! Tsehek! és Horvátok! — mi ti vélettek a' leg-hivebb szövetségre eskü-

esküszünk öszve. Ti fogjátok a' mi házainkat, Feleségeinket, gyermekeinket, és javainkat oltalmazni. Mutassátok - meg nekünk a' veszedelmeket, és mi ti hozzátok fogunk szaladni, és meg-mutatjuk a' Magyarok és Tsehek Királya ellenségeinek, hogy az engedelmség, a' hatalomság, a' bátorság, az erő, és meg-rettenthetetlenség, nem leggyengébb Virtusok a' Belgák között. „

Angliából ezeket írják. — Az Anglus népnek szüntelenül nevekedő békételendése, mely a' száma nélkült ki-jövő irások, és szüntelen szaporodó Klubok által szüntelen hatalmasodik, azt okozta, hogy a' Király közelebbről egy *Proclamációt* tétene a' tsendesség meg-háborítói ellen közönségessé. Sőt 15 mértföldnyire *Londonból* egy jó számu fegyveres Sereg vagyon öszve gyülő-félben, mellynek a' *Jorki* Hertzeg fogna Vezére lenni, és ezen most tsak idő töltésnek neve alatt öszve-gyülendő táborotska, ha a' szükség kívánni fogja, a' *Londonban* eshető zürzavaroknak le-tsendesítésére-is időt fog magának venni. — Tsupa gyönyörűség olvasni azokat a' szó béli vetélkedéseket, mellyeket egymás ellen az Anglus Orátorok a' Parlamentomban tésznek. Közelebbről a' Vallás béli türedelemnek erősebb lábba való állítása fordult elő: — „

„ En — így szoll *Fox* a' többek között — egy olyan dolgot javasolok, mellyet mivel egy Despota Fejedelemnek-is elejébe mérnék terjeszteni, azért ezt egy szabad Nemzet előtt annál nagyobb reménységgel oltalmazhatom. Midőn a' Vallás-béli türedelemről közönségesen vagyon a' szó, akkor ezt minden hejbe hadja, tsak ennek valóságos gyakorlása felett különböznek erősen az értelmek. Sokan ugy itélnek, hogy magában igen jó ez a' türedelem: de határának kell néki lenni, hogy az Uralkodó Vallásnak ne légyen ártalmára. Ő (*Foks*) pedig ugy itél, hogy az Uralkodó Vallást soha se kellene az emberiség jusának kárával oltalmazni. A' Polgári társaságban való élet ugyan némelly Természeti Jusoknak fel-hagyását kívánja: de

(ezért

ezért a' Lelki-isméretnek vagy a' Vallás béli szabadságnak valamellyik részéről le-mondani, ugyan esztelenség vólna. Tsak az a' Vallás béli megszorittatás nem el-nyomattatás és nem igazságtalanság, melly a' Státusnak ártalmára lenne. Mire való lehetne a' Vallás-béli üldözés egyébre, hanem hogy az emberek vagy az Ország törvényeinek által-hágására, vagy két-szinkedésre ingereltsenek. Ez előtt a' Pápa *Bulláitól* és a' *Prætendensektől* való félelem mentegette az üldözéseket. Most nintsen ezeknek, edgyiknek-is helye. Minden Dissidensek meg egyeznek az Uralkodó Vallás fő-ágazatival, mindeniknek sinor-mértéke a' szent Irás, és mindenik hiszi halála után a' meg-jutalmazó életet. 's a' t. ,,

Foksnak ezen szovai után fel-állott *Burke*, és magát a' *Foks* jóvaslásainak ellene szegezte, ezt erősítvén: hogy az Unitáriusok erősen tsinálják a' *Prozelitusokat*, és ha felette el-tanálnának hatalmasodni, félő ne hogy az Uralkodó Vallásra is iréa támodjanak. Előmondotta *Burke* tsufolódva a' többek között azokat a' szollás formáit-is, mellyekkel az Unitáriusok egy más között némelly társaságokban a' poharat el-szokták köszönni, u. m. *Payne Tamás*, és az *Emberiség Jussa!* — *Moszfziő Burke*, és az ő irásai által okoztatott *inquisitiók!* — Végezetre fel-álván *Pitt*-is, így szollott: hogy ő ugyan barátja a' Türedelemnek, de az ilyen dolgoknak bolygatására a' mái időt nem itéli alkalmasnak lenni.

A' *Portugalliai Királyné* jobban kezd lenni — már jónak kezdi tanálni az eddegelést-is. Doktor *Willisnak* erősen meg-jött a' betsüllete. A' Királyné mellől mind a' 24 Doktorok 600 *Scudival* elbotsáttattanak, 's tsak egyedül *Willis* bir az Udvarnak egész bizodalmaival.

Jobbitás. A' 45 dik *Kurirban* a' 703-dik lapon a' 2-dik sorban egy (h) betű helyett (s) tsuszott bé, mellyet minden Olvasóink könnyen meg-jobbithatnak, és ezen hibát az *Ujjág-szedéssel* öszve köttetett szörnyű sietségnek fogják tulajdonítani.